

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته زبان و ادبیات فارسی

عنوان:

بررسی ساخت هنری شعر سیمین بهبهانی (جای
پا، رستاخیز، یکی مثلاً اینکه)

استاد راهنما:

دکتر محمد بارانی

استاد مشاور:

دکتر مریم خلیلی جهانتیغ

تحقیق و نگارش:

اکرم شهریاری

مهر ۱۳۹۰

این برگ سبز را تقدیم می‌کنم به:

نگاه نازنین

و قلب دریایی

پدر و مادر عزیزتر از جانم

با بوسه‌های مهری بر دستان مهرآفرینشان

سپاسگزاری

سپاس بی حدّ خدایی راست که یادش آرام جان بندگان است و لطفش همراه همیشگی آنان؛ او که لحظه‌ای مرا به خود وانگذاشت و سایه‌ی مهرش از سر وجودم برداشت . و با سپاس فراوان از دو سلطان اقلیم وجودم، پدر و مادر عزیزم، که تمام هستی خویش را مدیون حرز دعای خیرشان می‌دانم. و همچنین از همسر عزیزم به پاس تمامی خوبی‌ها و مهربانی‌هایش که در زمهریران فصل زندگی، حضور روشن او آرام‌بخش وجود پرتلاطمم بوده، کمال تشکر را دارم. و نیز از خواهر و برادرهای خوب و مهربانم که در مسیر تحصیل، همواره یاریگر و مشوقم بوده‌اند، قدردانی می‌نمایم. و از خداوند منّان سلامتی و سربلندی روزافزون این عزیزان را خواستارم.

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان
قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد توسط دانشجو با
راهنمایی استاد پایان نامه تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی
با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

(نام و امضاء دانشجو)

این پایان نامه واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ توسط هیئت داوران بررسی و درجه
..... به آن تعلق گرفت.

تاریخ

امضاء

نام و نام خانوادگی

استاد راهنما:

استاد راهنما:

استاد مشاور:

داور ۱:

داور ۲:

نماینده تحصیلات تکمیلی:

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب اکرم شهریاری تعهد می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان‌نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو:

امضاء

چکیده:

شعر کلامی است با بیانی تخیلی و عاطفی. سیمین بهبهانی از جمله هنرمندان توانای معاصر ایران است که برای بیان اندیشه‌ها و انتقال احساس و عاطفه‌ی خود زبان شعر را برگزیده است. او افکار و احساسات لطیف خویش را در قالب چهارپاره و بخصوص غزل، به زیبایی مطرح می‌سازد. پژوهش حاضر به بررسی ساخت هنری شعر این شاعر ارجمند در سه مجموعه‌ی شعر او، "جای پا"، "رستاخیز" و "یکی مثلاً اینکه"، از نظر نوع زبان و بررسی ساخت‌های صرفی و نحوی واژه‌ها و عبارات و نحوه‌ی کاربرد اصول زیبایی‌شناسی و همچنین موسیقی شعر و صور خیال و عنصر عاطفه موجود در شعر او می‌پردازد. لازم به ذکر است نگارنده برای انجام این پژوهش که در پنج فصل تنظیم گشته، از روش کتابخانه‌ای استفاده کرده است.

فصل اول این پایان‌نامه، کلیات را شامل می‌شود: مقدمه، زندگی و آثار و شکل‌گرایی اثر هنری.

فصل دوم: زبان شعر.

فصل سوم: موسیقی شعر.

فصل چهارم: صور خیال.

فصل پنجم: عاطفه.

کلید واژه‌ها: سیمین بهبهانی، ساخت شعر، عاطفه، تخیل، زبان و موسیقی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱ فصل اول: کلیات
۲ ۱-۱- کلیات
۴ ۲-۱- مقدمه
۷ ۳-۱- زندگی و آثار سیمین بهبهانی
۱۱ ۴-۱- گاه‌شمار
۱۶ ۵-۱- شکل اثر هنری
۱۹ فصل دوم: زبان شعر
۲۰ ۱-۲- زبان شعر
۲۱ ۲-۲- زبان عامیانه
۲۲ ۳-۲- ویژگی‌های صرفی
۲۳ ۱-۳-۲- واژگان کهن
۲۵ ۲-۳-۲- حروف اضافه و نشانه کهن
۲۶ ۱-۲-۳-۲- "اندر"
۲۶ ۲-۲-۳-۲- "را" در معنای "برای"
۲۷ ۴-۲-۳-۲- "را" در معنای "به"
۲۷ ۵-۲-۳-۲- "بهر"، "از بهر"
۲۸ ۶-۲-۳-۲- "را"ی فک اضافه
۲۸ ۷-۲-۳-۲- "واو" مقابله
۲۹ ۸-۲-۳-۲- "واو" استبعاد
۲۹ ۹-۲-۳-۲- "نه" به معنای "نیست"
۲۹ ۳-۳-۲- واژگان معاصر

۳۲ نام‌های بیگانه ۴-۳-۲
۳۲ واژگان ساده و مرکب ۵-۳-۲
۳۳ نوآوری در ترکیبات ۶-۳-۲
۳۴ پسوندها ۷-۳-۲
۳۵ "ک" ۱-۷-۳-۲
۳۶ "انه" ۲-۷-۳-۲
۳۷ "وار" ۳-۷-۳-۲
۳۸ "لاخ" ۴-۷-۳-۲
۳۸ شبه جمله (صوت) ۸-۳-۲
۳۹ شبه جمله‌ی بیان غم و حسرت ۱-۸-۳-۲
۳۹ شبه جمله‌ی تعجب ۲-۸-۳-۲
۴۰ شبه جمله‌ی تحسین و تشویق ۳-۸-۳-۲
۴۰ شبه جمله‌ی تنفّر ۴-۸-۳-۲
۴۰ فعل ۹-۳-۲
۴۱ فعل‌های ساده ۱-۹-۳-۲
۴۱ فعل‌های ساده با پیش واژک "ب" ۱-۱-۹-۳-۲
۴۲ فعل‌های ساده با پیش واژک "ن" ۲-۱-۹-۳-۲
۴۲ فعل‌های پیشوندی ۲-۹-۳-۲
۴۳ فعل‌های پیشوندی مرکب ۳-۹-۳-۲
۴۳ فعل‌های مرکب ۴-۹-۳-۲
۴۴ فعل‌های دعایی ۵-۹-۳-۲
۴۵ عبارت‌های فعلی ۶-۹-۳-۲
۴۶ ویژگی‌های نحوی ۴-۲
۴۶ جمله ی ساده ۱-۴-۲
۴۷ جمله ی مرکب ۲-۴-۲

۴۷ ۳-۴-۲ - جا به جایی نهاد (فاعل)
۴۸ ۱-۳-۴-۲ - تقدیم فعل بر نهاد (فاعل)
۴۹ ۲-۳-۴-۲ - تقدیم مفعول بر نهاد (فاعل)
۵۰ ۳-۳-۴-۲ - تقدیم متمم بر نهاد (فاعل)
۵۰ ۴-۳-۴-۲ - تقدیم فعل ربطی بر مسندآلیه
۵۱ ۵-۳-۴-۲ - حذف نهاد(فاعل)
۵۲ ۶-۳-۴-۲ - حذف فعل
۵۵ فصل سوم: موسیقی شعر
۵۶ ۱-۳ - رابطه‌ی موسیقی و معنا
۵۸ ۱-۱-۳ - بخش اول: موسیقی درونی
۵۸ ۱-۱-۱-۳ - تکرار
۵۹ ۲-۱-۱-۱-۳ - تکرار واژه
۶۰ ۳-۱-۱-۱-۳ - تکرار فعل
۶۱ ۴-۱-۱-۱-۳ - تکرار حرف
۶۳ ۵-۱-۱-۱-۳ - تکرار عبارت
۶۳ ۶-۱-۱-۱-۳ - تکرار عدد
۶۴ ۲-۱-۱-۳ - واج آرایه
۶۵ ۳-۱-۱-۳ - جناس
۶۶ ۱-۳-۱-۱-۳ - جناس تام
۶۶ ۲-۳-۱-۱-۳ - جناس مضارع
۶۷ ۳-۳-۱-۱-۳ - جناس لاحق
۶۷ ۴-۳-۱-۱-۳ - جناس مذیل
۶۸ ۵-۳-۱-۱-۳ - جناس خطّ
۶۸ ۶-۳-۱-۱-۳ - جناس محرّف
۶۹ ۷-۳-۱-۱-۳ - جناس مرکّب

۶۹ جناس مرکب مفروق ۸-۳-۱-۱-۳
۶۹ جناس زاید ۹-۳-۱-۱-۳
۷۰ جناس مطرف ۱۰-۳-۱-۱-۳
۷۰ جناس ملحق به زاید ۱۱-۳-۱-۱-۳
۷۰ جناس اشتقاق ۱۲-۳-۱-۱-۳
۷۱ جناس شبه اشتقاق ۱۳-۳-۱-۱-۳
۷۱ ردّ الصّدر إلى العجز ۴-۱-۱-۳
۷۲ ردالمطلع ۵-۱-۱-۳
۷۳ تکرار قافیه ۶-۱-۱-۳
۷۴ ردالقافیه ۷-۱-۱-۳
۷۷ بخش دوّم: موسیقی معنوی ۲-۱-۳
۷۷ مراعات نظیر ۱-۲-۱-۳
۷۷ تضاد ۲-۲-۱-۳
۷۸ متناقض نما(پارادوکس) ۳-۲-۱-۳
۷۸ تجاهل العارف ۴-۲-۱-۳
۷۹ ایهام ۵-۲-۱-۳
۷۹ حسن تعلیل ۶-۲-۱-۳
۸۰ تنسیق الصفات ۷-۲-۱-۳
۸۰ لفّ و نشر ۸-۲-۱-۳
۸۱ تلمیح ۹-۲-۱-۳
۸۶ بخش سوّم: موسیقی کناری ۳-۱-۳
۸۶ قافیه ۱-۳-۱-۳
۸۶ جناس قرار دادن قافیه ها با هم یا با دیگر کلمات بیت ۱-۱-۳-۱-۳
۹۰ تکرار قافیه ۲-۱-۳-۱-۳
۹۱ ردالقافیه ۳-۱-۳-۱-۳

۹۱ ۴-۱-۳-۳ قافیه درونی
۹۱ ۵-۱-۳-۳ ذوقافیتین
۹۳ ۲-۳-۱-۳ ردیف .
۹۵ ۱-۲-۳-۱-۳ ردیف فعلی
۹۵ ۲-۲-۳-۱-۳ ردیف وصفی
۹۶ ۳-۲-۳-۱-۳ ردیف حرفی
۹۶ ۴-۲-۳-۱-۳ ردیف ضمیری
۹۶ ۵-۲-۳-۱-۳ ردیف عبارت
۹۶ ۶-۲-۳-۱-۳ ردیف اسمی
۹۶ ۷-۲-۳-۱-۳ همراهی حرف و ضمیر بعنوان ردیف
۹۸ ۴-۱-۳ بخش چهارم: موسیقی بیرونی
۹۸ ۱-۴-۱-۳ نوآوری در وزن
۱۰۵ ۲-۴-۱-۳ ترکیب افاعیل در شعر سیمین
۱۱۴ فصل چهارم: صورخیال (تخیل)
۱۱۵ صورخیال (تخیل)
۱۱۵ ۱-۴ تشبیه
۱۱۶ ۱-۱-۴ تشبیه گسترده
۱۱۶ ۱-۱-۱-۴ تشبیه گسترده‌ی حسی به حسی
۱۱۶ ۲-۱-۱-۴ تشبیه گسترده‌ی حسی به عقلی
۱۱۷ ۳-۱-۱-۱-۴ تشبیه گسترده‌ی عقلی به حسی
۱۲۰ ۲-۱-۴ تشبیه بلیغ
۱۲۰ ۱-۲-۱-۴ تشبیه بلیغ اضافی
۱۲۱ ۲-۲-۱-۴ تشبیه بلیغ غیراضافی
۱۲۱ ۳-۱-۴ تشبیه مضمّر
۱۲۱ ۴-۱-۴ تشبیه مؤکّد

۱۲۱ ۵-۱-۴ تشبیه مجمل
۱۲۲ ۶-۱-۴ تشبیه ملفوف
۱۲۲ ۷-۱-۴ تشبیه جمع
۱۲۲ ۸-۱-۴ تشبیه مرکب
۱۲۳ ۹-۱-۴ تشبیه تفضیل
۱۲۳ ۲-۴ استعاره
۱۲۶ ۳-۴ تشخیص
۱۲۷ ۴-۴ مجاز
۱۲۹ ۵-۴ کنایه
۱۲۹ ۶-۴ حس آمیزی
۱۳۰ ۷-۴ عناصر سازنده‌ی صورخیال
۱۳۰ ۱-۷-۴ طبیعت
۱۳۵ ۲-۷-۴ اسطوره‌ها
۱۳۵ ۱-۲-۷-۴ اسطوره‌های غنایی
۱۳۶ ۲-۲-۷-۴ اسطوره‌های حماسی و قهرمانی
۱۳۸ ۳-۷-۴ موجودات حسی
۱۳۸ ۴-۷-۴ موجودات وهمی
۱۳۹ ۵-۷-۴ اصطلاحات موسیقی
۱۴۰ ۶-۷-۴ اصطلاحات جنگاوری
۱۴۱ ۷-۷-۴ جواهرآلات
۱۴۱ ۸-۷-۴ رنگ
۱۴۳ فصل پنجم: عاطفه
۱۴۴ ۵- عاطفه
۱۴۶ ۱-۵ عاطفه‌ی فردی
۱۴۸ ۱-۱-۵ عشق

۱۴۶ ۱-۱-۱-۵ عشق به معشوق
۱۴۸ ۲-۱-۱-۵ عشق به فرزند
۱۴۹ ۳-۱-۱-۵ عشق به شاگردان
۱۵۰ ۴-۱-۱-۵ مرگ عشق
۱۵۲ ۲-۱-۵ اندوه
۱۵۳ ۳-۱-۵ شادی
۱۵۵ ۴-۱-۵ حسرت
۱۵۷ ۵-۱-۵ مرگ
۱۵۸ ۲-۵ عاطفه‌ی اجتماعی
۱۵۹ ۱-۲-۵ وطن
۱۶۰ ۲-۲-۵ جنگ
۱۶۱ ۳-۲-۵ خفقان اجتماعی
۱۶۲ ۴-۲-۵ گلایه از هموطن
۱۶۳ ۵-۲-۵ دریغ بر نبود دوستان یکدل
۱۶۴ ۶-۲-۵ امیدواری و ناامیدی
۱۶۶ ۷-۲-۵ انتظار آمدن منجی
۱۶۸ نتیجه‌گیری
۱۷۱ فهرست منابع

فصل اول

کلیات

تعریف مسأله و بیان سؤال های اصلی تحقیق

ساختار شعر مجموعه‌ای از عوامل روساختی و زیر ساختی است که زیربنای شعر را می‌سازد. این پژوهش با عنوان "بررسی ساخت هنری شعر سیمین بهبهانی در سه مجموعه‌ی شعر او، "جای پا، "رستاخیز" و "یکی مثلاً اینکه" به جنبه‌های گوناگون زیبایی آفرینی در شعر او می‌پردازد و به سؤال‌های زیر پاسخ می‌دهد:

- ۱- عنصر مسلط تصویر در شعر سیمین کدام است؟
- ۲- مهم‌ترین معنای عاطفی شعر او چیست؟
- ۳- نقش مردم و اجتماع در کلام سیمین تا چه اندازه است؟
- ۴- آیا اثر او تقلید صرف از گذشتگان است یا ابتکار هم در شعرش دیده می‌شود؟

...

سابقه و ضرورت انجام تحقیق:

تا جایی که نگارنده جستجو کرده است پژوهشی به این گستردگی در مورد این سه اثر سیمین بهبهانی صورت نگرفته است. هرچند که مقاله‌های بسیاری از سیمین و شعر او سخن گفته‌اند.

فرضیه‌ها:

- ۱- تشبیه، عنصر مسلط شعری سیمین است.
- ۲- عاطفه‌ی انسان دوستی و غمگساری در شعر سیمین موج می‌زند.
- ۳- بازیگران اصلی میدان اشعار سیمین، مردم هستند.
- ۴- اوزان تازه و ابتکاری در شعرش یافت می‌شود.

...هدف از انجام تحقیق:

هدف نگارنده از انجام این پژوهش، شناخت بیشتر شعر سیمین بهبهانی و آشنایی با اصول زیبایی شناسی شعر او و همچنین شناساندن این اصول به دیگر ادب‌دوستان است.

روش انجام تحقیق:

شیوهی انجام این تحقیق به روش کتابخانه‌ای می‌باشد و نگارنده با خواندن دقیق اشعار این سه مجموعه و مراجعه به کتاب‌ها و مقاله‌های مختلف و یادداشت برداری از مطالب مهم آن‌ها، به بررسی عوامل زیبایی شناسی شعر شاعر پرداخته و در پایان از تحقیق انجام شده نتیجه‌گیری کرده است.

۱-۲ مقدمه

آثار ادبی برای انتقال معانی، زبان خاص خود را دارند چرا که نگرش یک اثر ادبی به دنیای پیرامون، نسبت به اثر غیر ادبی، نگرشی متفاوت است؛ نگرشی احساسی و تخیلی. یک هنرمند برای بیان آن چه در ضمیر خود دارد ناگزیر زبانی را برمی‌گزیند که با قواعد متعارف زبان متفاوت باشد تا بتواند رسالت خود را که القای معانی در زیباترین شکل ممکن است، به نیکویی به انجام رساند و در ذهن و روح مخاطب خود تابلویی زیبا و شگرف از رقص واژگان هنری ترسیم کند. در این میان شعر، به عنوان شاخه‌ای از هنر، جایگاه ویژه‌ای خود را داراست. امروزه شاعران بسیاری هستند که برای تداوم حیات شعر و شاعری در زبان فارسی تلاش‌های چشم‌گیری دارند. «از بدایع مهم در تحول شعر معاصر، ظهور زنان شاعر است. ما در کل تاریخ ادبیات فارسی از آغاز مشروطیت، تعداد بسیار اندکی زن شاعر داشته‌ایم؛ یعنی از عصر باستان تا پایان عصر رضا شاه، نامدارترین و بزرگترین زن شاعر ایران، پروین اعتصامی، بود. اما امروز تعداد زنان شاعر کمتر از مردان نیست و البته شاعران زن بسیار خوبی هم، همانند فروغ فرخزاد، سیمین بهبهانی، پروین دولت‌آبادی، پروین بامداد و ... داریم که شعرشان خواندنی و ماندنی است.» (امین، ۱۳۸۴: ۳۴۴).

در این پژوهش به بررسی ساخت هنری شعر بانویی از شاعر بانوان معاصر ایران زمین می‌پردازیم که از دیر باز تا هنوز در راه اعتلای فرهنگ و ادب ایران در تکاپوست؛ سیمین بهبهانی، شاعری خویش قریحه و زیباسخن، سنت‌گرایی نوپرداز که در دنیای غزل کهن رستخیزی بپا کرده و نام "غزال تیز پای غزل" را برآورده‌ای خویش ساخته و ادب غنایی این مرز و بوم را مرهون لطف و ذوق و تلاش‌های خود کرده است.

یکی از مؤثرترین و مهم‌ترین انواع ادب، ادبیات غنایی است که مناسب‌ترین و بهترین قالب و ظرف برای این نوع ادبی، غزل است. غزل در لغت به معنی: «سخن گفتن با زنان، عشق بازی کردن است و در اصطلاح شعری مرکب از چند بیت (معمولاً بین ۷ تا ۱۲ بیت). که وزن آن‌ها مساوی و مصراع اول با آخر ابیات مقفّی باشد و موضوع آن وصف معشوق و مغالزه است.» (معین، ج ۲، ۱۳۸۶: ۱۱۷)

غزل ماندگارترین قالب شعری است که گذشت روزگار نتوانسته است غباری بر ارزش و رونق آن بیفشاند و همچنان زنده و پویا به حیات خود ادامه می‌دهد. البته غزل سیمین فقط محدود به عشق و عاشقی و وصف معشوق نیست. در غزل او علاوه بر عشق، طبیعت، انسان، انواع علوم، محیط اجتماعی، جهان و ... با همه‌ی خوشی‌ها و ناخوشی‌ها و نیش‌ها و نوش‌ها حضور دارند. شعر که از نیروی خلاق شاعر برمی‌خیزد قطعاً با

فعالیت های نظری و عملی او همراه است. از آن جا که سبک هر شاعر به بینش او و طرز نگاه او به زندگی فردی خودش مربوط است هر شاعری سبک مخصوص به خود دارد چرا که دنیایی که او می بیند با آنچه دیگران در دنیای خود می بینند متفاوت است و همین تفاوت است که به اثر هنری آن ها جلوه ی خاص می دهد و سبکشان را از دیگران متمایز و برجسته می سازد؛ سبکی که همانگونه که با ادب کهن پیوستگی دارد، به اقتضای شرایط و تحولات زمانی و مکانی دارای عناصر و ضوابط عصر جدید نیز هست. چنانکه سیمین به زیبایی حرف های نو و امروزی را در قالب ادب کهن ریخته است و میان ادب دیروز و امروز پلی زده که براستی گذرگاه ذوق سلیم ادب دوستان است.

« آقای دکتر فرشید ورد معتقدند که غزل معاصر را می توان به اقسام زیر تقسیم کرد:

(۱) تعلیمی، ۲- سنت گرا، ۳) زنانه، که احساسات زنان را در قالب غزل بیان می کند. از آن جا که این کار در شعر فارسی برای اولین بار صورت می گیرد نوعی نو آفرینی و ابداع است. سیمین بهبهانی از پیشروان این شیوه است. (۴) به زبان امروز، (۵) هندی، (۶) نو، (۷) هندی نو که در آن هم بافت نو دیده می شود و هم پیچیدگی و اصطلاحات کهنه. برخی از غزل های سیمین از این نوع اند.» (رستگار فسایی، ۱۳۷۲ : ۶۱۶-۶۱۷)

نگارنده برای انجام این پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده کرده است. منابع بسیاری را از نظر گذرانده و از بین آن ها، بهترین و معتبرترین ها را مورد استفاده قرار داده تا به توفیق الهی، رساله ای درخور، تنظیم گردد با این هدف و به این امید که زمینه ی آشنایی نگارنده و مخاطبان را با شگردهای هنری و ویژگی های زیبا شناسی شعر سیمین بهبهانی در سه مجموعه ی " جای پا"، " رستاخیز" و " یکی مثلاً اینکه"، فراهم سازد و گاه گاهی راهگشای روندگان وادی ادب و ادبیات باشد. اشعار خانم بهبهانی موضوع مقالات و رساله های بسیاری بوده اند؛ اما هر کدام به جزئی از کل پرداخته اند که فصل ممیز این رساله با دیگر پژوهش ها در کلیت و انسجام مطالب آن است چرا که تاکنون تحقیقی به این گستردگی در باب این سه مجموعه شعر شاعر گرانسنگ مان صورت نگرفته است بر همین اساس، نگارنده پیشاپیش از باب قصور احتمالی موجود در این رساله از مخاطبان ادب دوست، عذر تقصیر دارد چرا که گام برداشتن در راه شکوفایی ادب و فرهنگ هر ملت رهی دراز می طلبد و نوسفران را از خطا گریزی و گزیری نخواهد بود.

در این رساله می خواهیم گلگشتی داشته باشیم به جنبه های زیبا شناسی و زیبا آفرینی سه مجموعه ی شعر " جای پا"، " رستاخیز" و " یکی مثلاً اینکه"، که به ترتیب جزو اشعار اولیه، میانه و متأخر شاعر

گرائندرمان می‌باشد. برای حصول این مقصود رساله حاضر در پنج فصل تهیه شده است که فصل اول : " کلیات
" این پژوهش را شامل می‌شود یعنی : مقدمه ، زندگی و آثار، گاهشمار و شکل گرایبی اثر هنری . فصل دوم :
زبان شعر . فصل سوم : موسیقی شعر . فصل چهارم : صورخیال و فصل پنجم: عاطفه.